

Dosarul nr. 2ra-277/19

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – C. Vârlan
Instanța de apel: CA Chișinău – I. Țurcan, I. Cotruță, N. Simciuc

DECIZIE

27 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Nina Vascan
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de către Lilia Vasilevici,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Lilia Vasilevici împotriva lui Ivan Diacov, Procuraturii mun. Chișinău, Trustului „Jurnal Trust Media”, Agenției de publicitate Reforma Advertising, Întreprinderii cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus”, Asociației Presei Independente, Societății cu Răspundere Limitată „MLD Media”, Societății cu Răspundere Limitată „SG Media M1”, Moldavian Business Chanell, Ziarului Național, Companiei „Simpals”, Întreprinderii cu Capital Străin „General Media Group” SRL, intervenienți accesorii HB „Media” SRL și Viorel Pahomi cu privire la libertatea de exprimare, apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, încasarea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din data de 03 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de către Lilia Vasilevici, s-a menținut hotărârea din data de 06 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

constată:

La 04 mai 2015 Lilia Vasilevici a depus cerere de chemare în judecată concretizată ulterior împotriva lui Ivan Diacov, Procuraturii mun. Chișinău, Trustului „Jurnal Trust Media”, Agenției de publicitate Reforma Advertising, ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus”, Asociației Presei Independente, SRL „MLD Media”, SRL „SG Media M1”, Moldavian Business Chanell, Ziarului Național, Companiei „Simpals”, ÎCS „General Media Group” SRL, intervenienți accesorii HB „Media” SRL și Viorel Pahomi, prin care a solicitat apărarea libertății de exprimare, onoarei, demnității și reputației profesionale, solicitând obligarea pârâților să dezmință informațiile false și defăimătoare în adresa sa ca judecător, încasarea prejudiciului material în mod solidar de la Trustul „Jurnal Trust Media”, Agenția de publicitate Reforma Advertising, ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL în mărime de 160 000,0 lei, de la Ivan Diacov în mărime de 80 000,0 lei, a prejudiciului moral de la Trustul „Jurnal Trust Media”, Agenția de Publicitate Reforma

Advertising, ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL în mărime de 80 000,0 lei și încasarea de la Trustul „Jurnal Trust Media”, Agenția de Publicitate Reforma Advertising, ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL și Ivan Diacov a cheltuielilor de judecată. (f.d. 3-17,128-146, vol.I)

În motivarea acțiunii Lilia Vasilevici a indicat că procurorul în Procuratura mun. Chișinău Ivan Diacov, prin intermediul mass-media, în cadrul unor interviuri, conferințe de presă a difuzat informații false și defăimătoare privitor la activitatea sa de judecător și anume la examinarea unei cauze penale.

În opinia reclamantei se consideră îndreptățită de a solicita obligarea pârâților Ivan Diacov, Procuratura mun. Chișinău, Holdingul „Jurnal Trust Media” și Agenția de publicitate Reforma Advertising să dezmință, în cel mult 15 zile de la data intrării în vigoare a hotărârii informațiile false și defăimătoare privitor la activitatea sa de judecător.

A obliga Asociația Presei Independente, SRL „MLD Media”, SRL „SG Media M1”, Ziarul Național, Compania „Simpals”, ÎCS „General Media Group” SRL de a acorda spațiul mediatic pentru dezmințirea declarațiilor false și defăimătoare difuzate de autorul Ivan Diacov.

Ivan Diacov să dezmință declarațiile false și defăimătoare difuzate prin intermediul Trustului „Jurnal Trust Media”, ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL, Agenția de publicitate Reforma Advertising la www.jurnaltv.md, www.jurnal.md; HB „Media” SRL la www.realitate.md, postul „TV Realitate”; SRL „MLD Media” la www.noi.md; SG „Media M1” la postul „TV MDC”; Ziarului Național; Companiei „Simpals” la site-ul www.point.md, ÎCS „General Media Grup” la CANAL3.

Dezmințirea informației denigratoare precum că „judecătorul Lilia Vasilevici este coruptă, a emis multiple hotărâri ilegale, iar despre cazul penal V. Ciornîi: a emis o sentință ilegală, că V. Ciornîi este recidivist, a fost reținut cu 1,5 kg de heroină, că pentru eliberarea lui V.Ciornîi de sub arest judecătorul Lilia Vasilevici a luat mită de 20 000-30 000 euro sau 50 000-60 000 euro, că judecătorul Lilia Vasilevici a intrat în cărdășie criminală cu procurorul-adjunct V.Gherasimenco”, urmează a fi difuzată la aceeași rubrică și oră.

Site-ul www.realitatea.md și postul „TV Realitatea” să dezmință datele false și ponegritoare că „judecătorul Lilia Vasilevici este implicată în schema coruptă, care acoperă activitatea criminalilor din narco-business și îi scutește de pedeapsă”.

Site-ul www.noi.md să dezmință datele false și ponegritoare privind „complicitatea criminală a judecătorului Lilia Vasilevici cu un subaltern al procurorului mun. Chișinău I. Diacov cu scopul de a-l scăpa de pușcărie pe un traficant de droguri, pentru a mușamaliza cazul, judecătorul a pronunțat o decizie vădit ilegală”.

Site-ul www.moldovacurata.md să dezmință datele false și ponegritoare privind „suspiciunile rezonabile” ale procurorului I. Diacov precum că „judecătorul Lilia Vasilevici este implicată în schema criminală de trafic de droguri, intenționat a încălcat legea și nu putea „merge” la o asemenea încălcare, intenționată, fără garanții din partea adjunctului V. Gherasimenco, că nu a făcut gratuit acest lucru, că a luat mită de 20 000-30 000 euro, că judecătorul a acceptat și a încălcat legea intenționat”.

CANAL3 să dezmință datele false și ponegritoare precum că „judecătorul Lilia Vasilevici a emis verdict ilegal și a eliberat din detenție pe un traficant de

droguri, cu un palmares impresionant de antecedente penale; individul a șters-o din țară și acum este dat în căutare internațională”.

Site-ul www.ziarulnațional.md și postul TV „MBC” să dezmință informația falsă și ponegritoare precum că „decizia judecătorului Lilia Vasilevici reprezintă o încălcare vădită a legii, aceasta fiind pronunțată cu bună știință, că pentru a lua astfel de decizii, magistraților li se propun sume între 30 000-50 000 euro”.

Site-ul www.point.md să dezmință datele false și ponegritoare precum că „judecătorul Lilia Vasilevici a luat mită pe un dosar penal cu inculpatul prins cu peste un kilogram și jumătate de heroină”.

Lilia Vasilevici a mai menționat că difuzarea prin mass- media, începând cu anul 2013 a informațiilor cu fapte false și ponegritoare a avut drept consecință afectarea imaginii sale ca judecător nu numai în fața publicului larg, dar și în fața colegilor, ceea ce ulterior a dus la o hotărâre fără precedent și anume la concedierea ei din funcție.

Reclamanta a susținut că difuzarea cu bună – știință a informației false, denigratoare prin publicațiile respective se dovedește și prin faptul că informația privitor la dosarul penal V.Ciornii este publică, plasată pe site-urile instanțelor de judecată, dar procurorul Ivan Diacov, în virtutea funcției deținute, cunoștea circumstanțele adevărate: cazul a fost instrumentat de Procuratura mun. Chișinău, deci pârâții au acționat cu rea-credință, dorind să-i afecteze reputația profesională, onoarea și demnitatea, inducând opiniei publice faptul că este coruptă și a luat mită. Mai mult, Ivan Diacov în public indemnă instituțiile competente pentru eliberarea ei din funcția de judecător.

În opinia reclamantei și jurnaliștii au acționat cu rea-credință, publicând date neadevărate și nu au respectat obligațiile profesionale de a cerceta informațiile pe care le publică, ori sentința putea fi accesată pe portalul instanțelor de judecată, însă informațiile au fost difuzate în așa fel încât a dramatiza situația, denaturând realitatea.

Lilia Vasilevici a solicitat exprimarea scuzelor publice concomitent cu dezmințirea informației false și defăimătoare în adresa sa ca judecător.

Reclamanta a indicat că în urma acțiunilor nedemne ale pârâților a suportat un prejudiciu material estimat la suma de 160 000 lei, ori în perioada de denigrare desfășurată de către Ivan Diacov s-a aflat în concediu neplătit, începând cu 14 octombrie 2014 până la 22 mai 2015, dată când a fost eliberată din serviciu.

Cu referire la pretențiile privind repararea prejudiciului moral Lilia Vasilevici a indicat că acțiunile pârâților au prezentat un atac mediatic la persoana sa, ceea ce a discreditat personalitatea sa ca judecător și ca un cetățean de rând.

Prin hotărârea din data de 06 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani cererea de chemare în judecată depusă de către Lilia Vasilevici a fost respinsă ca tardivă. (f.d.60, 66-69, vol. II)

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data 03 octombrie 2018 a respins apelul declarat de către Lilia Vasilevici, a menținut hotărârea din data de 06 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d. 113, 114-121, vol.II)

Împotriva deciziei instanței de apel, la data de 30 noiembrie 2018 Lilia Vasilevici a depus recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri privind admiterea cererii de chemare în judecată. (f.d. 124-133, vol.II)

În motivarea recursului recurenta a indicat că instanțele de judecată au apreciat arbitrar probele prezentate, ignorând argumentele recurente, ținând cont numai de argumentele intimaților, au încălcat și interpretat eronat normele de drept material și procedural, ceea ce a dus la încălcarea drepturilor sale fundamentale.

Recurenta a menționat că instanțele de judecată au confundat termenul de depunere a cererii prealabile și termenul de adresare în instanța de judecată cu privire la apărarea dreptului la defăimare, ori la caz, nu a fost invocat omiterea termenului de adresare în instanța de judecată, iar odată cu primirea cererii de chemare în judecată nu mai poate fi invocat omiterea termenului de depunere a cererii prealabile.

La 14 februarie 2019 Ivan Diacov a depus referință la cererea de recurs depusă de către Lilia Vasilevici, prin care a solicitat declararea acesteia inadmisibile. (f.d. 147-155, vol.II)

În conformitate cu art. 434, alin. (1) al Codului de procedură civilă recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia la data de 03 octombrie 2018, a publicat-o pe portalul instanțelor de judecată la data de 22 octombrie 2018, a expedit-o participanților la proces la data de 26 octombrie 2018.

Recursul, depus de către Lilia Vasilevici la data de 28 noiembrie 2018, este depus în termen.

În conformitate cu art. 439, alin. (2) al Codului de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin încheierea din data de 13 martie 2019 a considerat recursul admisibil.

Articolul 441 al Codului de procedură civilă, stipulează că în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 445 alin. (1), lit. c) al Codului de procedură civilă instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Verificând cele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul depus de către Lilia Vasilevici întemeiat și care urmează să fie admis din următoarele considerente.

Lilia Vasilevici a solicitat instanței de judecată apărarea libertății de exprimare, onoarei, demnității și reputației profesionale, încasarea prejudiciului material, moral și a cheltuielilor de judecată.

Instanțele de judecată au emis hotărârile sus- menționate, reținând acțiunea înaintată de către Lilia Vasilevici ca fiind tardivă.

Pentru a ajunge la această concluzie instanțele de judecată au reținut că informațiile pe care Lilia Vasilevici le consideră false și defăimătoare au fost

răspândite de instituțiile mass-media în perioada 26 iunie 2014- 30 ianuarie 2015, iar cererea prealabilă a fost depusă la data de 09 aprilie 2015.

Prin prisma prevederilor Legii nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare cererea urma să fie depusă în termen de 20 de zile de la data la care a aflat sau trebuia să afle despre informația defăimătoare.

Astfel, au concluzionat că cererea prealabilă depusă la data de 09 aprilie 2015 de către Lilia Vasilevici este depusă peste termenul expres stabilit de norma legală, care reglementează raportul juridic litigios, iar Lilia Vasilevici nu a solicitat repunerea în termen și nu a demonstrat temeinicia omiterii termenului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată prematură concluzia instanțelor de judecată, din considerentele ce preced.

Obiectul prezentului litigiu este reglementat de Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare, care instituie două termene și anume de depunere a cererii prelabile și de depunere a cererii de chemare în judecată.

În conformitate cu prevederile art. 15 al Legii nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare persoana care se consideră defăimată poate solicita, prin cerere prealabilă, autorului informației și/sau persoanei juridice care a răspândit-o rectificarea sau dezmințirea informației defăimătoare, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor și compensarea prejudiciului cauzat.

Cererea prealabilă se depune în termen de 20 de zile de la data la care persoana a aflat sau trebuia să afle despre informația defăimătoare. Acesta este un termen de prescripție. La împlinirea unui an din ziua defăimării, persoana nu poate solicita repunerea sa în termenul de depunere a cererii prelabile.

Instanța de recurs reține că scopul procedurii prelabile în litigiile cu privire la defăimare reiese din dezideratul că persoana care a răspândit informația defăimătoare sau autorul informației poate să greșească, iar respectarea procedurii prelabile vine să acorde posibilitatea de a o corecta pe cale extrajudiciară.

La caz, se constată că Lilia Vasilevici în scopul soluționării litigiului pe cale extrajudiciară a depus cereri prelabile, recepționate de către Procuratura mun. Chișinău la 09 aprilie 2015, de Ivan Diacov la 09 aprilie 2015 și 10 aprilie 2015, de Trustul „Jurnal Trust Media” la 10 aprilie 2015, de Ziarul Național ș.a la 10 aprilie 2015 și 14 aprilie 2015.

Cererile prelabile au fost examinate de către Ivan Diacov procuror în Procuratura mun. Chișinău, SRL „MLD Media”, SRL „General media Grup”, SRL „SG Media M1”, care au furnizat Liliei Vasilevici răspunsuri.

Astfel, instanțele de judecată urmau să verifice dacă autorul informației și/sau persoana juridică care au răspândit informația defăimătoare au examinat pe fond cererea prealabilă sau au refuzat în satisfacere pe motivul omiterii termenului de prescripție.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare au concluzionat că Lilia Vasilevici a depus cererea prealabilă cu omiterea termenului de prescripție prevăzut de art. 15, alin. (2) al Legii nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare fără a cerceta dacă autorul informației și/sau persoanele juridice care au răspândit informația defăimătoare, au refuzat în satisfacerea cererii prelabile anume pe omiterea termenului de prescripție.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că persoana lezată prin prisma art. 16, alin. (6) al

Legii nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare poate solicita repunerea în termen de depunere a cererii prealabile, concomitent cu cererea de chemare în judecată, doar în cazul în care autorul informației defăimătoare și/sau persoana juridică care a răspândit-o a refuzat în satisfacerea cererii prealabile pe motivul omiterii termenului de prescripție.

Tardivitatea cererii prealabile poate fi invocată numai de către persoana căreia i s-a adresat cererea prealabilă, iar instanța de judecată poate să se expună numai asupra termenului de depunere a cererii de chemare în judecată.

În conformitate cu prevederile art. 17 al Legii nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare cererea de chemare în judecată cu privire la defăimare poate fi depusă în termen de 30 de zile. Acest termen curge de la:

- a) data primirii răspunsului la cererea prealabilă;
- b) data expirării termenului pentru examinarea cererii prealabile.

(2) Termenul specificat la alin.(1) este termen de prescripție.

(3) Persoana poate fi repusă în termenul de prescripție dacă a omis acest termen din motive justificate și a înaintat cererea de chemare în judecată în termen de 30 de zile de la data dispariției motivelor care justifică repunerea în termen.

Instanțele de judecată au concluzionat că cererea de chemare în judecată a fost înaintată cu omiterea termenului de prescripție, pârâții Compania „Simpals”, Ivan Diacov, ÎCS „General Media Group” SRL și Asociația Presei Independente au invocat tardivitatea acțiunii depuse de către Lilia Vasilevici, iar Lilia Vasilevici nu a solicitat repunerea în termen de înaintare a acțiunii.

Ajungând la această concluzie instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au constatat, care este data de la care începe a curge termenul de 30 de zile pentru depunerea cererii de chemare în judecată, nu au explicat prin prisma art. 17, alin. (1) al Legii nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare cum s-a calculat termenul de depunere a cererii de chemare în judecată.

Din materialele dosarului și prin prisma normelor de drept sus- citate instanța de recurs reține ca fiind întemeiat argumentul Lilee Vasilevici precum că instanțele de judecată au confundat termenul de depunere a cererii prealabile cu termenul de depunere a acțiunii.

Astfel, în situația descrisă instanța de apel urmează să stabilească cum a fost soluționată de către pârâți cererea prealabilă, când a recepționat Lilia Vasilevici răspunsurile la cererile prealabile și când s-a adresat în instanța de judecată cu cererea de chemare în judecată privind apărarea libertății de exprimare, onoarei, demnității și reputației profesionale.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele pricinii, ce au importanță pentru aplicarea corectă a normelor de drept material și procedural, instanța de recurs apreciază decizia instanței de apel ca fiind prematură.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit consideră imposibilă corectarea erorii admise de către instanța de apel în condițiile în care acțiunea a fost respinsă ca tardivă, astfel, potrivit procedurii prevăzute de către legislația procesuală cauza urmează a fi restituită spre rejudecare.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele indicate, să stabilească legea aplicabilă speței, să verifice temeinicia acțiunii precum și să verifice și alte circumstanțe ce prezintă importanță pentru soluționarea corectă a litigiului, să aprecieze sub toate aspectele, complet și obiectiv, conform exigențelor

art. 130 al Codului de procedură civilă, probele administrate pe dosar și în dependență de situația stabilită, în raport cu normele de drept material, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul lărgit ajunge la concluzia de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din data de 03 octombrie 2018, cu remiterea cauzei la rejudecare.

În temeiul celor expuse, în baza art. 445, alin. (1), lit. c) al Codului de procedură civilă Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Lilia Vasilevici.

Se casează decizia din data de 03 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Lilia Vasilevici împotriva lui Ivan Diacov, Procuraturii mun. Chișinău, Trustului „Jurnal Trust Media”, Agenției de publicitate Reforma Advertising, Întreprinderii cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus”, Asociației Presei Independente, Societății cu Răspundere Limitată „MLD Media”, Societății cu Răspundere Limitată „SG Media M1”, Moldavian Business Chanell, Ziarului Național, Companiei „Simpals”, Întreprinderii cu Capital Străin „General Media Group” SRL, intervenienți accesorii HB „Media” SRL și Viorel Pahomi cu privire la libertatea de exprimare, apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, încasarea prejudiciului material și moral, cu remiterea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Nina Vascan

Maria Ghervas